

VAKA SUNUMLARIYLA DAVRANIŞ BOZUKLUKLARINI TANIMA VE ANLAMA REHBERİ

Editörler

Prof. Dr. Mustafa KOÇ
Dr. Aysu BAYRAM SAPTIR

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-375-520-1	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Vaka Sunumlarıyla Davranış Bozukluklarını Tanıma ve Anlama Rehberi	Yayıncı Sertifika No 47518
Editörler Prof. Dr. Mustafa KOÇ ORCID iD: 0000-0002-8644-4109 Dr. Aysu BAYRAM SAPTIR ORCID iD: 0000-0003-3949-6878	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık Bisac Code PSY010000 DOI 10.37609/akya.3693
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	

Kütüphane Kimlik Kartı
Vaka Sunumlarıyla Davranış Bozukluklarını Tanıma ve Anlama Rehberi / ed. Mustafa Koç,
Aysu Bayram Saptır.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
247 s. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253755201

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

“Beni bir ben bilirim, bir de Yaradan, bana bir ben lazım, bir de anlayan”

Hız. Mevlana

İnsanı anlama çabası, insanlık tarihi kadar eski olmasına rağmen günümüzde ve gelecekte de onu anlama çabası o var olduğu sürece devam edecektir. Hem anlama ve hem de anlaşılma insanın fiziksel ve özellikle ruh sağlığı için ihtiyaç duyduğu bir durumdur. İnsanı anlayabildiğimiz kadar ona güvenir ve hatta anlayabildiğimiz kadar ondan gelebilecek zararları önleyebiliriz. Bir başka söylemle insanın insandan korunabilmesi ancak insanı anlayabilmesi ile mümkündür denilebilir. İnsanı anlamak önlem almayı yani bir anlamda onu kontrol edebilmeyi de sağlayan çok önemli bir farkındalıktır. Anlaşıldığını hissetmek de insanın özellikle ruh sağlığı için ihtiyaç duyduğu koruyucu, önleyici ve hatta iyileştirici bir unsurdur. Her türlü psikolojik bozukluğa dönüşebilecek zemini oluşturan faktörlerin başında yalnızlık geliyor denilebilir. Yalnızlık bir anlamda insanın içe kapanması, kendisiyle, doğayla, üretmeyle, diğer insanlarla, gelecekle vb. durumlarla bağının kopmasıdır. İnsanın bu duruma gelmesinin en temel nedeni anlaşıldığını hissetmemesidir denilebilir. Bir anlamda insan anlaşılmadığını hissettiğinde içine kapanmaya yani yalnızlaşmaya başlar. Anlaşılmayan ve yalnız hisseden insan, aidiyet duygusunu kaybeder. Aidiyet duygusunun yaşanmadığı yerde insanın gerçekle

yani kendi ile yüzleşmesi nerdeyse mümkün değildir. Bunu başaramayan yani kendi ile yüzleşmeyen kişinin saydamlaşması, saydamlaşmayı başaramayan kişinin de kendini gerçekleştirme mümkün değildir.

İnsanın ne düşündüğüne, ne hissettiğine ve ne yaptığına odaklı yaklaşımların terapötik sürece dâhil etmeleri gereken bir soru da “nasıl düşündüğüdür”. İnsan, çoğu kez yalnızca dışarıdan bir soruyla ya da zaman zaman kendiyle yüzleştiğinde düşüncelerinin farkına varabilir. ‘Nasıl düşünüyorsun?’ sorusu, insanın hem başkası sorduğunda hem de kendine yönelttiğinde yanıtlamakta zorlandığı bir sorudur. İnsan ya önce yargı sonra delil ya da önce delil sonra yargı şeklinde düşünür. Bu iki düşünce tarzından ilki yani “önce yargı sonra delil” bir anlamda paranoid düşünce tarzıdır. Bu zihinsel tutuma sahip birey, aceleyle yargıya varır, düşünmeksizin eyleme geçer ve önyargılarını rehber edinir. Gerçekle yüzleşmek yerine, onu kendi düşüncelerine göre biçimlendirir. Böylece gördüğüne inanmak yerine, inandığını görür hâle gelir. Görsel ya da yazılı basına haber olmuş olaylara baktığınızda bu düşünce tarzına örnek olabilecek onlarca olay görür, duyar ya da okursunuz. Bu insanları ön görmek ve bu bağlamda önlem almak nerdeyse mümkün değildir. En iyi çözüm onu anlamak ve ondan uzak durmaktır. Yargıyı ise delile dayandıran insan, hem bulunduğu yerin hem amacının hem de eylemlerinin sonuçlarının bilincindedir. Bu bilinç, ona sabır, tutarlılık ve anlayış kazandırır; böylece öngörülebilir bir varoluş sergiler.

Normallik kavramı kişiden kişiye, kültürden kültüre ve zamandan zamana değişik tanımlar alabildiği için kavramsal tanımlanması nerdeyse mümkün değildir. Normallik kavramını tanımlama zorluğu onun olmadığı anlamına gelmemektedir. Bu konudaki iki temel sorun şunlardır: Birincisi, anormalliğin neye göre belirleneceği; ikincisi ise kimin anormal sayılacağıdır. Modern çağ öncesine uzanan tarihsel süreç incelendiğinde, anormalliğin çeşitli şekillerde açıklandığı görülür. Bu açıklamalar arasında kötü ruhların insan bedenini ele geçirdiği inancı, insan davranışlarının hayvan davranışlarıyla ilişkilendirilmesi ve anormalliğin bu bağlamda öngörülemezlik ve dayanıklılıkla tanımlanması yer alır. Ayrıca fiziksel nedenlere dayalı açıklamaların merkezinde ise genellikle ‘histeri’ yer almıştır. Histeri ile ilgili anlayış hipnozun, serbest çağrışımın ve daha çağdaş yaklaşımların ortaya çıkmasına bir anlamda vesile olmuştur denilebilir. Günümüzde yaygın olan anlayış; insanın anormal olarak tanımlanması yerine davranışın anormal olması şeklindedir. Bu anlayış psikolojik rahatsız-

lıklara dayalı etiketlenmenin azalmasına, insanların bu etiketle dışlanmasına ve çözümsüz ya da iyileşmesi mümkün değil gibi katı anlayışların yaygınlığını düşürmüştür. Anormallik kavramını tanımlamak yerine, anormal davranışlarda ortak olan özellikleri tespit ederek ‘anormalliğin gerekli şartını’ belirleme yaklaşımı geliştirilmiştir. Ancak bu görüşün sınırlılıkları fark edildiğinde anormalliği belirli unsurlar üzerinden değerlendirip bu unsurlardan hangilerinin gözlemlendiğine odaklanan ve ‘anormalliğin yeterlilik şartı’nı esas alan bir anlayış benimsenmiştir. Bu anlayış daha kapsayıcı, daha objektif, daha esnek ve daha işlevsel verilere ulaşmayı sağlamaktadır. Örneğin, bir kişide gözlemlenen öngörülemezlik ve kontrol kaybı davranışları, eğer bireyin kişisel, sosyal, eğitsel ya da mesleki işlevselliğini bozacak düzeydeyse bu durumda anormallik kişiye değil, sergilenen davranışa atfedilir.

Fakülte, bölüm ya da anabilim dalı fark etmeksizin, mezun olan birçok öğrencimizin ortak görüşü, teorik bilgi ile uygulamanın örtüşmediği yönündedir. Mezun öğrenciler, meslek hayatlarında üniversitede karşılaşmadıkları pek çok durumla yüzleştiklerini ve bu durumlarda ne yapacaklarını bilemediklerini söylüyorlar. Örneğin, ‘Ders çalışmak istemeyen bir öğrenciye nasıl yardımcı olunur?’ sorusuna cevap bulamadıklarını ifade ediyorlar. Bunun bir nedeni öğrencinin lisans eğitimi sürecinde edindiği bilişsel yeterliğin istenilen düzeyde olmamasıdır. Yani öğrenci lisans eğitimi sürecinde kazanması gereken bilişsel yeterliğin çok altında bir ortalama ile mezun olabilmektedir. İkinci nedeni ise, öğrencinin bilişsel yeterliği istenen düzeyde olsa dahi öğrenci bilgiyi karşılaştığı durumları açıklamak ya da anlamak için ilişkilendirme becerisinin istenen düzeyde olmamasıdır. Bilginin transfer edilebilmesi için sahip olunması gereken bilişsel beceriler; kavrayabilme, algılayabilme, hatırlayabilme, ayırt edebilme ve karar verebilmedir. Üniversite eğitiminin, öğrencilerin edindiği bilginin yalnızca küçük bir kısmını, yaklaşık yüzde onunu oluşturduğu söylenmektedir. Bu bağlamda üniversite eğitiminin amacı, bilgiyi doğrudan aktarmak değil; var olan bilgiye ulaşabilen, bu bilgiyi yeni kavramlarla ilişkilendirebilen ve bu kavramlar doğrultusunda yeni deneyimler üretebilen mezunlar yetiştirmek olmalıdır. Bu becerileri kazanamayan bireyler, duygularını çoğunlukla eylemle, bilgilerini ise yalnızca kelimelerle ifade etmektedir. Başka bir deyişle, duygular eylemlere; bilgi ise söylemlere hapsedilerek yaşanmaktadır.

Duyguların kelimelere, bilginin ise eyleme ihtiyacı vardır. Duygular eylemle dışa vurulduğunda, bilgiler kelimelere hapsolunca insan olabileceği kişi

yerine olması istenen kişi hatta kişiler olmaya başlar. Duygular eylemle dışa vurulduğunda kişi kendisi olmak yerine herkesin istediğı kişi olmaya başlıyor demektir. Hissettiğı duyguyu kelimelere dökerek ifade etmek yerine eyleme dökerek dışa vuran insan öncelikle kendini kandırıyor demektir. Kendini kandıran bu insanın yaşadığı şeyin ifadesi “Kendine yabancılaşmadır”. Kendine yabancılaşan bir insanın yaşayacağı şey ise çok rahat herkesin aracına dönüşmektir.

Bilgi eyleme değil de kelimelere ya da söylemlere hapsedildiğinde ise insan bilgili olabiliyor fakat “bilge” durumuna çıkamıyor. Bilge olmak, bilginin eyleme eylemlerin de ortak kültüre ve anlayışa hizmet ettiği bir döngünün başlangıç noktasıdır. Bilgi eyleme dönüşmediğinde, ‘Hangi çağda yaşıyoruz?’ gibi söylemlerle bazı davranışların çağ dışılığını dile getirmeye çalışıyoruz.

Biz de, ‘Bilgi Çağı’nın yerini bir ‘Eylem Çağı’ almadığı sürece, ‘Orucu ne bozar?’, ‘Sakız çiğnemek orucu bozar mı?’, ‘Sigara içe çekilmeden içilirse oruç bozulur mu?’ gibi sorular kuşaklar boyunca sorulmaya devam edecektir. Bu durum, oruçla ilgili bilgilerin davranışa dönüşemediğini, dolayısıyla oruç tutmanın bir kültüre, bir bilinç hâline gelemediğini gösteriyor olabilir mi?

İnsan gelişimi, kişiliğın oluşumu, adalet, kul hakkı, empati, iman, iyi insan olma gibi konularda hepimiz bir miktar bilgiye sahibiz. Herhangi biri bize bu başlıklardan birini sorsa, muhakkak bir yanıtımız olur. Hele hele bu konuların kişisel, sosyal, fiziksel ve ruhsal sağlığımız için ne kadar önemli olduğuna ilişkin her birimiz uzmanlık düzeyinde bilgiye sahibiz. Herhangi birimize bu kavramlarla ilgili bilgimizi sorun sonra bu bilgileri veren kişiyi izleyin bakın verdiği bilgilerden ne kadarını eyleme döküyor. Aslında asıl mesele, bu bilginin yaşamımızda ne ölçüde karşılık bulduğudur. Empatiyi herkes tanımıyor fakat hiç kimse empatik davranmıyor. Biraz empatik olur musun?’ diyen kişinin de, empati göstermesi gerektiğinin farkında olmaması oldukça ironiktir. Üniversitedeki eğitim, ‘ne biliyorsun?’ sorusundan ‘bilgini nasıl yaşıyorsun?’ sorusuna evrilmedikçe, bilgi yalnızca sınavlarda işe yarayan geçici bir yük olmaktan öteye geçemez. O da bildiğı alandan soru çıkarsa...

Bu kitap özellikle psikoloji alanına ilgi duyan insanların, öncelikle kendilerini anlamalarına, başkasına farklı açılardan bakabilme ve onları tanıma ve kabullenme süreçlerine katkı sağlayacak tarzda hazırlanmıştır. İnsan, bir şeyi ancak ne kadar anlıyorsa o kadar kabul edebilir; anlayışının sınırları kabullenişini belirler. İnsan insandan beklentilerini onu kabullendiğı oranda düzen-

leyebiliyor. İnsanın insandan beklentilerini gerçekleştireceği kadar kendini ya da onu affedebiliyor. Kitap, insanın normal olduğu, anormal olanın davranışı olduğu ayrımına ilişkin farkındalığın kültürel bir anlayışa dönüşmesine katkı sağlayıcı niteliktedir. İnsanı kontrol etme çabalarının merkezine yerleşen ‘bi-reyi şekillendirme’ anlayışı yerine, davranışı ve ortamı düzenlemeye dayalı bir yaklaşımın benimsenmesine katkı sağlama düşüncesiyle bu kitap hazırlanmıştır. En önemli katkısı, psikoloji eğitimi alan insanların bu alanda sahip oldukları ya da olacakları alan bilgisini eyleme dökmelerine katkı sağlayacaktır denebilir. Okumakla başlayan, anlamaya ve üretmeye uzanan yolculuğun; daha çok sevmeye, çalışmaya ve yapıcı ilişkiler kurmaya vesile olması dileğiyle...

Editörler

Prof. Dr. Mustafa KOÇ

Dr. Aysu BAYRAM SAPTIR

İÇİNDEKİLER

Kısım 1	İkiuçlu (Bipolar) ve İlişkili Bozukluklar 1 <i>Zehra Gizem BİRKİYE</i> <i>Gökçe KUTLU</i> <i>Derya DİRİ</i>
Kısım 2	Depresyon Bozuklukları..... 15 <i>Sıla ÇAKIR</i> <i>Pakize BAŞTEMUR</i> <i>Derya DİRİ</i>
Kısım 3	Kaygı (Anksiyete) Bozuklukları 31 <i>Zeynep DURMAZ</i> <i>Gaye Nur ÇAĞLAR</i> <i>Zehra DİNÇ</i> <i>Özge YURT</i> <i>İsmail SEYİS</i> <i>Eda Nur KOLOĞLU</i> <i>Nisa SAĞLAM</i>
Kısım 4	Takıntı-Zorlantı Bozukluğu (Obsesif – Kompulsif Bozukluk) ve İlişkili Bozukluklar 53 <i>Zehra Gizem BİRKİYE</i> <i>Zeynep DURMAZ</i> <i>Eda Nur KOLOĞLU</i> <i>Nisa SAĞLAM</i> <i>İsmail SEYİS</i>

Kısım 5	Örselenme (Travma) ve Tetikleyici Etkenle (Stresörle) İlişkili Bozukluklar 71 Eda Nur KOLOĞLU Gaye Nur ÇAĞLAR Zehra DİNÇ Özge YURT
Kısım 6	Çözülme (Dissosiyasyon) Bozuklukları..... 91 Zeynep DURMAZ Derya DİRİ Gökçe KUTLU
Kısım 7	Bedensel Belirti Bozuklukları ve İlişkili Bozukluklar 103 Zehra Gizem BİRKİYE Zeynep DURMAZ Özge YURT Sıla ÇAKIR Pakize BAŞTEMUR
Kısım 8	Beslenme ve Yeme Bozuklukları 121 Zehra Gizem BİRKİYE Özge YURT Eda Nur KOLOĞLU Nisa SAĞLAM Sıla ÇAKIR
Kısım 9	Dışa Atım Bozuklukları..... 137 Gökçe KUTLU Gaye Nur ÇAĞLAR
Kısım 10	Uyku-Uyanıklık Bozuklukları..... 143 Sıla ÇAKIR Pakize BAŞTEMUR Zehra Gizem BİRKİYE Zeynep DURMAZ Eda Nur KOLOĞLU Nisa SAĞLAM İsmail SEYİS Gaye Nur ÇAĞLAR Burakcan YILMAZ Zehra DİNÇ

Kısım 11	Yıkıcı Bozukluklar, Dürtü Denetimi ve Davranım Bozuklukları	179
	Özge YURT	
	Gökçe KUTLU	
	Nisa SAĞLAM	
	Derya DİRİ	
	Pakize BAŞTEMUR	
Kısım 12		
Bölüm 12.1	A Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	197
	Derya DİRİ	
	Özge YURT	
	Zeynep DURMAZ	
Bölüm 12.2	B Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	209
	Eda Nur KOLOĞLU	
	Nisa SAĞLAM	
	İsmail SEYİS	
Bölüm 12.3	C Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	223
	Gaye Nur ÇAĞLAR	
	Burakcan YILMAZ	
	Zehra DİNÇ	
Kaynaklar		233

YAZARLAR

Pakize BAŞTEMUR

Psikolojik Danışman, Yeşiltepe Ortaokulu

Zehra Gizem BİRKİYE

Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safır Ortaokulu

Sıla ÇAKIR

Psikolojik Danışman, Özel Düzce Açı Özel Eğitim Kursu

Gaye Nur ÇAĞLAR

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

Zehra DİNÇ

Psikolojik Danışman, Başakşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Derya DİRİ

Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu

Zeynep DURMAZ

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

Eda Nur KOLOĞLU

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

Gökçe KUTLU

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

Nisa SAĞLAM

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

İsmail SEYİS

Psikolojik Danışman, İBB Yavuz Sultan Selim AİHL

Burakcan YILMAZ

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

Özge YURT

Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı

İKİÜÇLU (BİPOLAR) VE İLİŞKİLİ BOZUKLUKLAR

*Zehra Gizem BİRKİYE¹
Gökçe KUTLU²
Derya DİRİ³*

İkiüçlü (Bipolar) I Bozukluğu

Bayan B. 28 yaşında bekar bir avukattır. Üç çocuklu bir ailenin en küçük çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Annesi öğretmen, babası ise mühendistir. Evin en büyük çocuğu olan abisi ile aralarında on yaş, kendisinden bir büyük olan ablası ile aralarında beş yaş bulunmaktadır. Bayan B. hem avukatlık mesleğini icra etmekte hem de aynı zamanda hukuk alanında yüksek lisans yapmaktadır. Günlük yaşamında sakin, disiplinli ve düzenli bir insan olarak bilinmektedir. Son 15 gündür kendini 'dünyanın en iyi avukatı' olarak hissettiğini 'herkesin hayatını değiştirebilecek kadar güçlü ve zeki' olduğunu ifade eden cümleler kurmaktadır. Bu dönemde günde sadece 2-3 saat uyumakta buna rağmen

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safir Ortaokulu, gizembirkiye@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-3741-7562

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.gokcekutlu@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-0177-3812

³ Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu, pdderyadiri@gmail.com, ORCID iD: 0009-0006-6087-3147

DEPRESYON BOZUKLUKLARI

Sıla ÇAKIR¹

Pakize BAŞTEMUR²

Derya DİRİ³

Yıkıcı Duygudurum Düzenleyememe Bozukluğu

18 yaşındaki Bay C., son birkaç yıldır ailesi ve öğretmenleri tarafından artan öfke problemleri nedeniyle sık sık uyarılmaktadır. Ailesinin bahsettiğine göre bu problemler 10 yaşından önce de bulunmakta olduğunu ancak son birkaç yıldır çok fazla olmasından kaynaklı çareyi psikiyatriste gelmekte bulduklarını söylemektedir. Annesi ve babası, onun küçük yaşlardan itibaren inatçı bir çocuk olduğunu ancak son yıllarda öfkesini oldukça zor kontrol etmekte zorlandığını belirtmektedir. Okulda ve evde en küçük bir olay bile büyük tartışmalara dönüşebilmektedir. Örneğin, öğretmeni ona yanlış yaptığı bir soruyu açıklamaya çalıştığında Bay C. aniden öfkelenerek defterini fırlatmış

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Açık Özel Eğitim Kursu, pskdansilacakir@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-6581-2382

² Psikolojik Danışman, Yeşiltepe Ortaokulu, pakizebastemur@gmail.com, ORCID iD: 0009-0002-3614-2142

³ Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu, pdderyadiri@gmail.com, ORCID iD: 0009-0006-6087-3147

3. KISIM

KAYGI (ANKSİYETE) BOZUKLUKLARI

Zeynep DURMAZ¹
Gaye Nur ÇAĞLAR²
Zehra DİNÇ³
Özge YURT⁴
İsmail SEYİS⁵
Eda Nur KOLOĞLU⁶
Nisa SAĞLAM⁷

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynepp.durmazzz@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, gayecaglar19@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1729-3512

³ Psikolojik Danışman, Başakşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi, zzehrdinc@gmail.com, ORCID iD: 0009-0005-1235-7239

⁴ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

⁵ Psikolojik Danışman, İBB Yavuz Sultan Selim AİHL, ismailseyis13@gmail.com, ORCID iD: 0009-0003-4396-6112

⁶ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

⁷ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

TAKINTI–ZORLANTI BOZUKLUĞU (OBSESİF – KOMPULSİF BOZUKLUK) VE İLİŞKİLİ BOZUKLUKLAR

Zehra Gizem BİRKİYE¹

Zeynep DURMAZ²

Eda Nur KOLOĞLU³

Nisa SAĞLAM⁴

İsmail SEYİS⁵

Takıntı-Zorlantı Bozukluğu (Obsesif – Kompulsif Bozukluk)

Bay A., 28 yaşında bekar ve bir fabrikada çalışan bir mühendistir. Bay A. çocukluğundan beri temizlik konusunda titiz bir yapıya sahiptir ancak son birkaç yıldır bu titizlik, hayatını kontrol eden bir takıntıya dönüşmüştür. Sabahları uyanır uyanmaz ilk işi ellerini yıkamakta ancak sadece birkaç saniye değil sabun ve sıcak suyla defalarca ve dakikalarca yıkamaktadır. Ellerini

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safir Ortaokulu, gizembirkiye@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-3741-7562

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynepp.durmaz@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

⁴ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

⁵ Psikolojik Danışman, İBB Yavuz Sultan Selim AİHL, ismailseyis13@gmail.com, ORCID iD: 0009-0003-4396-6112

ÖRSELENME (TRAVMA) VE TETİKLEYİCİ ETKENLE (STRESÖRLE) İLİŞKİLİ BOZUKLUKLAR

Eda Nur KOLOĞLU¹

Gaye Nur ÇAĞLAR²

Zehra DİNÇ³

Özge YURT⁴

Tepkisel Bağlanma Bozukluğu

Bayan E., dört yaşındaki kızı N.'yi bir yıldır beğendiği bir anaokuluna göndermektedir. Anaokulu öğretmeni tarafından sıcak bir şekilde karşılanan N., ilk günlerde oldukça sessiz ve uslu davranmıştır. Arkadaşlarıyla sınırlı düzeyde etkileşim kurmakta, verilen görevlerde zorlandığında veya zaman zaman akran zorbalığına maruz kaldığında köşeye çekilmekte ve çevresiyle temas kurmamaktadır. Öğretmenin birkaç kez destekleyici müdahalelerde bulunmasına rağmen, N. bir anlık tepki verir gibi olsa da hemen ardından

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, gayecaglar19@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1729-3512

³ Psikolojik Danışman, Başakşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi, zzehrdinc@gmail.com, ORCID iD: 0009-0005-1235-7239

⁴ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

ÇÖZÜLME (DİSSOSİYASYON) BOZUKLUKLARI

Zeynep DURMAZ¹

Derya DİRİ²

Gökçe KUTLU³

Kimlik Çözülmesi Bozukluğu

Bayan M. 27 yaşında ve Banka memurudur. Tek çocuktur. Ailesiyle yaşamaktadır. Çocukluğunda ailesi Bayan M.'nin zaman zaman tamamen farklı karakterlere büründüğünü fark etmiştir. Bunu tek çocuk olmasına bağlamışlardır. Arkadaşı ya da kardeşi olmadığı için bu şekilde oyun oynayarak vakit geçirdiğini sanmaktadırlar. Annesi, bazı günler onun sevgi dolu ve daha ilgili olduğunu fakat aradan birkaç saat geçtiğinde tamamen zıttı bir şekilde mesafeli ve soğuk davrandığını ve odasına kapandığını söylemektedir. Babası ise daha önce yaşanan bir olaydan bahsettiğinde Bayan M. “O günü hatırlamıyorum, ben orada değildim” diyerek tepki

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynepp.durmazzz@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

² Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu, pdderyadiri@gmail.com, ORCID iD: 0009-0006-6087-3147

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.gokcecutlu@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-0177-3812

BEDENSEL BELİRTİ BOZUKLUKLARI VE İLİŞKİLİ BOZUKLUKLAR

Zehra Gizem BİRKİYE¹

Zeynep DURMAZ²

Özge YURT³

Sıla ÇAKIR⁴

Pakize BAŞTEMUR⁵

Bedensel Belirti Bozukluğu

Bayan T., 28 yaşında, bekar, üniversite mezunu ve özel bir reklam ajansında grafik tasarımcı olarak çalışan bir kadındır. Psikiyatri polikliniğine başvuru nedeni, son bir buçuk yıldır yaşadığı çeşitli bedensel rahatsızlıklar ve bu rahatsızlıkların hayatını önemli ölçüde etkilemesi olmuştur. Bayan T., en sık dile getirdiği şikâyet olarak göğsünde sıkışma hissi, zaman zaman ellerinde

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safır Ortaokulu, gizembirkiye@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-3741-7562

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynepp.durmazzz@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

⁴ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Açı Özel Eğitim Kursu, pskdansilacakir@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-6581-2382

⁵ Psikolojik Danışman, Yeşiltepe Ortaokulu, pakizebastemur@gmail.com, ORCID iD: 0009-0002-3614-2142

BESLENME VE YEME BOZUKLUKLARI

Zehra Gizem BİRKİYE¹

Özge YURT²

Eda Nur KOLOĞLU³

Nisa SAĞLAM⁴

Sıla ÇAKIR⁵

Pika Sendromu

Bay A. 7 yaşında bir ilkokul öğrencisidir. Evin tek çocuğu olan Bay A.'nın annesi muhasebeci, babası sık sık şehir dışına çıkan bir makine mühendisidir. Bay A. bebeklik döneminde sağlıklı bir gelişim göstermiş, yürüme ve konuşma becerisini zamanında kazanmıştır. Ancak Bay A. 4 yaşına geldiğinde yeme alışkanlıkları ile alakalı bazı zorluklar yaşanmaya başlamıştır. Annesi, Bay

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safir Ortaokulu, gizembirkiye@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-3741-7562

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

⁴ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

⁵ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Açık Özel Eğitim Kursu, pskdansilacakir@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-6581-2382

DIŞA ATIM BOZUKLUKLARI

Gökçe KUTLU¹
Gaye Nur ÇAĞLAR²

Enürezis (İdrar Kaçırma)

Bayan B., 35 yaşında iki erkek çocuk annesidir. En büyük çocuğu 13 yaşında diğeri ise 7 yaşındadır. Bayan B., ev hanımıdır ve sürekli evinin temizliğinde sıkıntı yaşadığıyla ilgili yakınmaktadır. Bu yakınmalar zaman zaman eşine, zaman zaman kendine, zaman zaman ise eve gelen misafir veya komşularınadır. Ev ile ilgili en büyük şikayeti, evin idrar koktuğu, yatakların çürümeye yüz tuttuğu, uyandığında ilk iş olarak çocuklarının odasına girip temizlik yaptığı yönündedir. Bayan B.'nin iki çocuğu da geceleri uykudayken altlarına kaçırmaktadır. Yaklaşık bir yıldır süren ve neredeyse iki günde bir yaşanan bu durum Bayan B.'yi oldukça zorlamaktadır. Bayan B., yataklara kat kat battaniye sermekte veya hasta bezi kullanarak önlem almaya çalışmaktadır. Çocuklar bu konuda utanç içindedir. Bunu bilerek yapmadıklarını, sabah uyandıklarında farkettiklerini belirtmektedir. Bu utançları özellikle eve misafir geldiğinde artmaktadır. Çünkü Bayan B., her fırsatta eve gelenlere bu durumu anlatarak

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.gokcekutlu@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-0177-3812

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, gayecaglar19@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1729-3512

UYKU–UYANIKLIK BOZUKLUKLARI

Sıla ÇAKIR¹

Pakize BAŞTEMUR²

Zehra Gizem BİRKİYE³

Zeynep DURMAZ⁴

Eda Nur KOLOĞLU⁵

Nisa SAĞLAM⁶

İsmail SEYİS⁷

Gaye Nur ÇAĞLAR⁸

Burakcan YILMAZ⁹

Zehra DİNÇ¹⁰

¹ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Açık Özel Eğitim Kursu, pskdansilacakir@gmail.com, ORCID iD: 0009-0000-6581-2382

² Psikolojik Danışman, Yeşiltepe Ortaokulu, pakizebastemur@gmail.com, ORCID iD: 0009-0002-3614-2142

³ Psikolojik Danışman, Özel Düzce Safir Ortaokulu, gizembirkiye@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-3741-7562

⁴ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynep.durmazz@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

⁵ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

⁶ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

⁷ Psikolojik Danışman, İBB Yavuz Sultan Selim AİHL, ismailseyis13@gmail.com, ORCID iD: 0009-0003-4396-6112

⁸ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, gayecaglar19@gmail.com, ORCID iD: 0009-0008-1729-3512

⁹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, burakcan1918@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0008-3471-8762

¹⁰ Psikolojik Danışman, Başakşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi, zzehrdinc@gmail.com, ORCID iD: 0009-0005-1235-7239

YIKICI BOZUKLUKLAR, DÜRTÜ DENETİMİ VE DAVRANIM BOZUKLUKLARI

Özge YURT¹

Gökçe KUTLU²

Nisa SAĞLAM³

Derya DİRİ⁴

Pakize BAŞTEMUR⁵

Karşıt Olma, Karşı Gelme Bozukluğu

Bay K., 7 yaşında ilkokul öğrencisidir. Okulda arkadaşları tarafından sık sık dışlanmaktadır. Akademik başarısı oldukça düşüktür ve derslerde öğretmenini ile sık sık tartışmakta, öğretmenine karşı gelmektedir. Sınıf öğretmenini ile yaşadığı tartışmalar sebebiyle önce okul rehber öğretmenine yönlendirilmiştir. Okul rehber öğretmenini, görüşme notlarına K.'nın var olan davranışlarını bilinçli

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.gokcekutlu@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0000-0177-3812

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

⁴ Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu, pdderyadiri@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0006-6087-3147

⁵ Psikolojik Danışman, Yeşiltepe Ortaokulu, pakizebastemur@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0002-3614-2142

12.1 A KİŞİLİK BOZUKLUKLARI

Derya DİRİ¹
Özge YURT²
Zeynep DURMAZ³

A Kümesi Kişilik Bozuklukları

Kuşkucu (Paranoid) Kişilik Bozukluğu

26 yaşında olan Bay N., bir süredir özel sektörde çalışan bir üst düzey yöneticidir. Evli olup bir kız ve bir de erkek çocuğu vardır. İki yıl öncesine kadar normal ve düzenli bir yaşantıya sahip olan Bay N.'nin davranış ve düşüncelerinde zamanla başlayan değişimler, hayatını etkilemeye başlamıştır. Bu durum ilk olarak eşyle olan ilişkisinde baş göstermiştir. Eşinin son zamanlarda sık sık telefonla konuşmaya başlaması dikkatini çekmiştir. Eşinin telefonla konuşmak için Bay N.'nin yanından ayrılması veya yanında konuşsa

¹ Psikolojik Danışman, Hendek 100. Yıl Anaokulu, pdderyadiri@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0006-6087-3147

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, pd.ozgeyurt@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0008-1874-6042

³ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, zeynepp.durmazzz@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0009-7520-2575

12.2 B KÜMESİ KİŞİLİK BOZUKLUKLARI

Eda Nur KOLOĞLU¹

Nisa SAĞLAM²

İsmail SEYİS³

Toplum dışı (Antisosyal) Kişilik Bozukluğu

Bay D., 25 yaşında ve babasının aracılığıyla girdiği bir tekstil şirketinde işe başlamıştır. Ancak bu süreçte çevresine karşı sert sözler söylemesi, bir anda sinirlenmesi ve etrafında ne gördüyse dağıtması, çok sık yalan söyleyerek karşısındaki kişileri dolandırma girişimlerinde bulunması gibi olumsuz davranışları iş ortamına zarar vermektedir. İşten bir hafta dolmadan atılmıştır. Bay D. bu süreçte para bulmak için ailesinin evine dönmüş ve ailesinin yüklü miktarda biriktirdiği parayı almak için planlar yapmıştır. Ailesini çaba gösterdiğine ikna etmek için ailesinin baskısı üzerine terapiye başlamıştır. İlk seansta güler yüzlü ve kendinden emin bir şekilde şunları ifade

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, edanurkologlu4@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0009-7883-1289

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, psk.dan.nisasaglam@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0009-1924-6012

³ Psikolojik Danışman, İBB Yavuz Sultan Selim AİHL, ismailseyis13@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0003-4396-6112

12.3 C KÜMESİ KİŞİLİK BOZUKLUKLARI

Gaye Nur ÇAĞLAR¹

Burakcan YILMAZ²

Zehra DİNÇ³

Çekingen Kişilik Bozukluğu

Bay S., 32 yaşında ve yazılım geliştirme şirketinde çalışan yalnız bir bireydir. Genellikle sessiz, geri planda kalmayı tercih eden ve sosyal ilişkilerde belirgin çekingenlik gösteren bir kişi olarak tanımlanır. Ailesiyle küçük bir kasabada büyüyen Bay S., çocukluk yıllarını izole bir ortamda geçirmiştir. Annesi ve babası, kendisine pek fazla ilgi göstermeyerek sürekli iş ve diğer sorumluluklarla meşgul olmuşlardır. Annesi genellikle soğuk ve duygusal olarak mesafeli bir tavır sergilemiş; babası ise işine o kadar odaklanmış ki, Bay S.'nin duygusal ihtiyaçları göz ardı edilmiştir. Aile içindeki bu iletişimsizlik, Bay S.'nin kendisini yetersiz ve değersiz hissetmesine neden olmuş, sosyal

¹ Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, gayecaglar19@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0008-1729-3512

² Psikolojik Danışman, Bağımsız Araştırmacı, burakcan1918@hotmail.com,
ORCID iD: 0009-0008-3471-8762

³ Psikolojik Danışman, Başakşehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi, zzehrdinc@gmail.com,
ORCID iD: 0009-0005-1235-7239